

In nomine sancti patris nostri quod ego Johannes de sancto baudilio camerarius tractatus ecclesie ex consilio et voluntate domini Bengarij tractatus archiepiscopi et totius quatuordecim
 vobis ecclesie concedo et confirmo omnibus populacionibus et redditibus presentibus et futuris quod ad jus suum ad partem camere tractatus ecclesie spectat et omnibus successoribus
 eorum imperpetuum omnes honores suos quos iam infra terminos ipsius ville adquisierunt et adhuc assensu et voluntate mea et successorum meorum adquisierunt et acceptabunt
 sic illi tenent et possident in ipsos honores cum iusticiis et exheredacionibus suis cum aquis piscium pratis lignis garricis et arboribus suis cum molibus et collibus ecclesie
 et uallibus et planis terrarum concedo et confirmo eis domos et ortos et farragenalia que non habent in eadem villa et termino et fracha et liba et genera predicta
 et honores quos habent et habuerunt infra terminos sepedictae ville et redditus dono et confirmo eis ad eadem consuetudinem et singulis laboratoribus et singulis pariliatis
 terre donat singulis annis camere tractatus ecclesie imperpetuum tres quartas ordi. una quartam frumenti. Quia autem plures honores ut mihi habuerunt sedem quoniam
 civitate honoris que habuerunt plures ut mihi solvant. Singulis autem pariliatis terre sufficiat et habundant large et plene ad. lxx. quartas ordinis seminatadas. et
 singulis pariliatis habeant. iij. quartas vinearum. Et retines ad opus camere sepedictae predicta villa et termino et in hominibus que sunt de iure camere.
 omnia stabilimenta et firmamenta et furnum et fabricam et iusticias. Singulis autem laboratoribus et unoque uonem detur pro lauceo singulis annis una quarta ordi. et
 lauceum unum sedem consuetudine terrarum tractatus. Et ferrarij pro hoc lauceum eis bene fideliter ferramenta sua que ad usum laboracionis et agriculturam
 pertinet. Veritatem sedem consuetudine terre calcet eis ferramenta sua. Ceterum omnes habitatores ipsius ville coquant panes suos in furno ipsius ville
 que de iure camere et non alibi. Et dicitur pro furnario uicesimum quatuordecim panem. Si autem culpa furnario coacti fuerint ut peiorati ab eis periret emendat.
 Unde etiam laboratorum operum fortitudinis siue castri quod ibi facti sunt sedem quantitate honoris que habuerunt. Unde etiam que ibi hereditate habuerunt sedem
 ualorem et posse suum sic bene munire. Et armis que sunt in villa possit defendere in tempore oportuno. Unde etiam tempore timoris et necessitatis uigilias
 faciat ad saluamentum ville. Ego autem et successoribus meis nullum alium censum ut uaticum ut exactores alias ab eis ut eorum successoribus exigam. aut uigilias
 eis inferam nisi pro iusticia. Porro undecim eorum laboratorum bene et fideliter soluant decimas et primicias et alia iura ecclesiastica sedem consuetudine terrarum tra
 ctatus camere tractatus ecclesie et redditus. Si quis autem eorum uoluerit uendere honores suos pro faciat faciat. diei i. canario camere tractatus ecclesie et non ipse eos pro co
 muni pro retinere. licet eis eos sustinerent quicquid uideret que similiter sint camere tractatus ecclesie sic et ipsi salua fidelitate domini archiepiscopi et tractatus
 ecclesie et predictae camere. De opere uero fortitudinis sic intelligat. quod omnes iusticiis operum coacti fortitudinis siue castri sic super dictum est.
 si usque faciat domos suas infra fortitudinem. et non teneantur facere opus in domibus que ego et successoribus mei facti sumus ibi. Si hoc
 fuerit dupli pena restituat et postea firmum semper maneat. Actum est hoc. iij. nonis Junij. Anno. d. c. lxx. vi. diei. Icaridis.

Johannes tractatus ecclesie camerarius
 Berengarius de dignitate tractatus archiepiscopi hoc. R. ego signo patris corde benigno.
 Ego Ramundus tractatus ecclesie propositus. S. i. Bengarij examuz. S. i. Gittim. 8 canones.
 S. i. Gittim. 8 daroca.

Ego Petrus de matuo hoc scripti mandato petri de tracha tractatus not. et super scripti. i. lina. iij. u. diei uenacionibus. et i. xij. u. diei i opere
 die. anno. p. f. f.

1186.VI.2 [4 nones juny 1186]
 ACBC. Fons Municipal Reus. Carpeta cambres, perg. 25
 Document original: 336 x 304 mm

Carta de població i franqueses otorgada per Joan de Sant Boi, cambrer de l'Església de Tarragona, amb el beneplàcit del prelat i del capítol, als moradors de Reus.

In Christi nomine. Sit notum cunctis quod ego, Iohannes de Sancto Baudilio, camerarius Terrachone Ecclesie, ex consilio et voluntate domini Berengarii, Terrachone archiepiscopi, et tocus conventus eiusdem Ecclesie, concedo et confirmo omnibus populatoribus de Reds, presentibus et futuris, qui ad ius sive ad partem camere Terrachone Ecclesie spectant et omnibus successoribus eorum in perpetuum, omnes honores suos quos iam infra terminos ipsius ville adquisierunt, et adhuc assensu et voluntate mea et successorum meorum adquirent et acaptabunt sicut melius tenent et possident modo ipsos honores, cum ingressibus et egressibus suis, cum aquis, pascuis, /venacionibus/, pratis, lignis, garricis et arboribus suis, cum montibus et collibus, combis et vallibus et planis. Iterum, concedo et confirmo eis domos et ortos et farragenalia que modo habent in eadem villa et in termino eius francha et libera et ingenua. Predictos, vero, honores quos habent et habituri sunt infra terminos sepedicte ville de Reds dono et confirmo eis ad talem consuetudinem ut singuli laboratores de singulis pariliatis terre donent singulis annis camere Terrachone Ecclesie, in perpetuum, tres quartarias ordeï et unam quartariam frumenti. Qui, autem, plus honoris vel minus habuerit, secundum quantitatem honoris quem habuerit plus vel minus persolvat. Singule, vero, pariliate terre sufficient et habundent large et plene ad ·LXXX· quartarias ordeï seminandas, et singule pariliate habeant ·IIII^{or}· quarteratas vinearum. Et retineo, ad opus camere predicte in predicta villa et in termino eius et in hominibus qui sunt de iure camere, omnia stabilimenta et firmamenta et furnum et fabricam et iusticias. Singuli, vero, laboratores de unoquoque vomere dent pro lauceo singulis annis unam quartariam ordeï et lauceum vini, secundum consuetudinem territorii Terrachone. Et ferrarii propter hoc lauceent eis bene fideliterque ferramenta sua que ad usum laboracionis et agriculture pertinent. Verumtamen, secundum consuetudinem terre calcent eis ferramenta sua. Ceterum omnes habitatores ipsius ville coquant panes suos in furno ipsius ville qui est de iure camere et non alibi, et dent pro furnatico vicesimum quintum panem. Si, autem, culpa furnariorum combusti fuerint vel peiorati, ab eis protinus emendentur. Unusquisque, etiam, laboratorum operetur /in opere/ fortitudinis sive castri quod ibi facturi sunt secundum quantitatem honoris quem habuerit. Unusquisque, etiam, qui ibi hereditatem habuerit secundum valorem et posse suum sit bene munitus in armis quibus se et villam possit defendere in tempore oportuno. Unusquisque, etiam, tempore timoris et necessitatis vigilias faciat ad salvamentum ville. Ego, autem, et successores mei, nullum alium censum vel usaticum vel exactiones alias ab eis vel eorum successoribus exigamus aut violenciam eis inferamus, nisi per iusticiam. Porro unusquisque eorumdem laboratorum bene et fideliter persolvat decimas et primicias et alia iura ecclesiastica, secundum consuetudinem territorii Terrachone camere, Terrachonensis Ecclesie et Ecclesie de Reds. Si quis, autem, eorum voluerit vendere honores suos, prius faciat fatigam ·X· dierum in camerario camere Terrachone Ecclesie et nisi ipse eos pro comuni precio retinuerit, liceat eis eos suis tantum convicinis vendere qui similiter sint camere Terrachone Ecclesie sicut et ipsi, salva fidelitate domini archiepiscopi et Terrachonensis Ecclesie et predicte camere. De opere, vero, fortitudinis sic intelligatur quod omnes insimul operentur cortinam fortitudinis sive castri, sicut superius dictum est; set quisque faciat domos suas infra fortitudinem et non teneantur facere opus in domibus quas ego et successores mei facturi sumus ibi. Si quis hoc fregerit, dupli pena restituat et postea firmum semper maneat. Actum est hoc ·IIII· nonas iunii, anno ·M^o·C^o·LXXX°·VI°· Dominice Incarnacionis.

Sig+num Iohannis, Terrachone Ecclesie camerarius (sic). + Berengarius, Dei dignatione Terrachonensis archiepiscopus. Hoc R[aimundus] ego signo precentor, corde benigno. Sig+num Poncii, presbiteri et sacriste. Sig+num Guillelmi de Modeliano. Ego, Raimundus de Barberano +. Sig+num Raimundi, presbiteri et canonici. Ego, Luchas, Terrachonensis Ecclesie presbiter et canonicus +. Ego, Raimundus, Terrachone Ecclesie prepositus +. Sig+num Berengarii Examuz. Sig+num Guillelmi de Canoves. Sig+num Guillelmi de Daroca.

Ego, Petrus de Manlevo, hoc scripsi mandato Petri de Terrachona, Terrachone notarii, et suprascripsi in linea ·IIII· ubi dicitur 'venacionibus' et in ·XIII· ubi dicitur 'in opere', die et anno (senyal) prefixo.

En el nom de Crist. Sigui conegut a tothom que jo, Joan de Sant Boi, cambrer de l'Església de Tarragona, per consell i voluntat del senyor Berenguer, arquebisbe de Tarragona, i de tot el capítol de la mateixa Església, concedeixo i confirmo a tots els habitants de Reus, presents i futurs, que pertanyen a la jurisdicció o a la part de la cambra de l'Església de Tarragona, i a tots els seus successors, a perpetuïtat, tots els seus honors que dins dels termes de l'esmentada vila ja van adquirir i que encara adquiriran i obtindran per assentiment i voluntat meva i dels meus successors, de la manera que millor ja tenen i posseeixen aquests mateixos honors, amb les seves entrades i sortides, amb les aigües, les pastures, la caça, els prats, els boscos, les garrigues i els seus arbres, amb les muntanyes i collades, comes i valls i planes. A més, els concedeixo i confirmo les cases, els horts i els farraginals que ja tenen a la mateixa vila i al seu terme de manera franca, lliure i ingènua. Els esmentats honors, però, que tenen i hagin de tenir dins els termes de la ja citada vila de Reus, els els dono i confirmo segons tal costum que cadascun dels treballadors de cada parellada de terra, cada any, doni a la cambra de l'Església de Tarragona, a perpetuïtat, tres quarteres d'ordi i una quartera de forment. I qui tingui més o menys honors que pagui més o menys segons la quantitat de béns que tingui. Que cada parellada de terra sigui suficient i proveeixi llargament i plena per a sembrar 80 quarteres d'ordi i que cada parellada tingui 4 quarterades de vinyes. I retinc, a profit de la referida cambra, a l'esmentada vila i al seu terme i als homes que depenen de la seva jurisdicció, tots els establiments i les fermances, el forn i la ferreria i les justícies. Que sengles treballadors donin de cada arada per al llossal, cada any, una quartera d'ordi i un llossal de ví, segons el costum del territori de Tarragona. I, per això, que els ferrers llossin bé i lleialment les seves eines relatives a l'ús del treball i de l'agricultura. Tanmateix, d'acord amb el costum de la terra, els reparin els seus utensilis. Per altra banda, que tots els habitants de la mateixa vila coquin els seus pans al forn de l'esmentada vila que és de la jurisdicció de la cambra i no pas en cap altre lloc, i que donin, per al fornatge, el vint-i-cinquè pa. Si per culpa dels forners [els pans] es cremessin o fossin malmesos, que, immediatament, siguin esmenats per ells. Cadascun dels treballadors que treballi, segons la quantitat d'honor que tingui, a l'obra de la fortalesa o castell que allí estan disposats a fer. Que cadascú que allí hi tingui heretat, segons la seva vàlua i el seu poder, sigui ben proveït amb les armes amb què pugui defensar-se a si mateix i a la vila en el moment oportú. I que també cadascú faci guàrdies per a la custòdia de la vila en temps de temor i necessitat. Però jo i els meus successors no hem d'exigir cap altre cens o usatge, ni cap altra exacció d'ells o dels seus successors, ni els hem d'inferir violència sinó per raó de justícia. A més, que cadascú dels mateixos treballadors satisfaci bé i fidelment els delmes i les primícies i els altres drets eclesiàstics, segons el costum del territori de la cambra de Tarragona, de l'Església Tarraconense i de l'Església de Reus. I si algú d'ells vol vendre els seus honors, que abans faci una fadiga de 10 dies al cambrer de la cambra de l'Església de Tarragona, i si aquest no els retingués pel preu corrent, que els sigui lícit vendre'ls només als seus conveïns que, tal com ells, siguin igualment de la cambra de l'Església de Tarragona, salvant la fidelitat del senyor arquebisbe, de l'Església Tarraconense i de l'esmentada cambra. I, pel que fa a l'obra de la fortalesa, s'entengui que tots han de treballar de manera conjunta en la cortina de la fortalesa o castell, tal com s'ha dit més amunt; però que cadascú faci les seves cases en el terme de la fortalesa i que no se'ls obligui a treballar en les cases que jo i els meus successors tenim intenció de fer allí. Si algú infringeix això, que ho restitueixi amb pena de doble i que després es mantingui sempre ferm. Això ha estat fet les quartes nones de juny de l'any 1186 de l'Encarnació del Senyor.

Sig+ne de Joan, cambrer de l'Església de Tarragona. + Berenguer, per la gràcia de Déu arquebisbe de Tarragona. Jo, Ramon, precentor, això signo amb cor benigne. Sig+ne de Ponç, prevere i sagristà. Sig+ne de Guillem de Moia. Jo, Ramon de Barberà, +. Sig+ne de Ramon, prevere i canonge. Jo, Lluç, prevere i canonge de l'Església de Tarraconense +. Jo, Ramon, paborde de l'Església de Tarragona +. Sig+ne de Berenguer d'Examús. Sig+ne de Guillem de Canoves. Sig+ne de Guillem de Daroca.

Jo, Pere de Manlleu, he escrit això per manament de Pere de Tarragona, notari tarragoní, i he sobreescrit en la línia quarta, on es diu 'venacionibus', i a la catorzena, on es diu 'in opere', el dia i l'any (senyal) predit.